

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Усна народна творчість

Освітня програма *Середня освіта (українська мова і література).*
Перший бакалаврський рівень.

Спеціальність *014 Середня освіта*

Галузь знань *01 Освіта / Педагогіка*

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Усна народна творчість
Викладач (-і)	Вівчарик Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	(0342)596074
E-mail викладача	vivcharik@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 11.30-13.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.30-13.30.
2. Анотація до курсу	
<p>«Усна народна творчість» вивчається на першому курсі у першому семестрі і належить до вибіркових дисциплін ВНЗ. Вона забезпечує ґрунтовні фахові знання про український фольклор, його особливості; існуючі взаємозв'язки між фольклором та художньою літературою; вивчає тексти, які належать до різних літературних родів, звичаї та обряди; формує критичний підхід, вміння працювати у групах, дискутувати, здійснювати порівняльний аналіз; сприяє забезпеченню необхідного рівня знань для проходження фольклорної практики та фаховій підготовці майбутніх учителів, адже чинна програма з української літератури передбачає вивчення творів усної народної творчості, її жанрів з п'ятого по одинадцятий клас. У 5 класі учні вивчають міфи, легенди, народні казки, у 6 класі – календарно-обрядові, колискові пісні, анекдоти, у 7 класі діти знайомляться зі суспільно-побутовими піснями, коломийками, у 8 класі – з історичними піснями, думами, у 9 класі – з родинно-побутовими піснями, думами. Також елементи народних вірувань і фольклору неодноразово зустрічаються в художніх текстах, які вивчаються на уроках української літератури (Г. Сковорода, Т. Шевченко, Леся Українка, І. Франко, М. Коцюбинський, Л. Костенко та ін). Українська усна народна творчість відображає духовні й морально-етичні, культурні цінності нашого народу, несе пізнавальне, естетичне та виховне значення, розширює знання про історичне минуле українців. Курс «Усна народна творчість» допомагає студентам розвинути навички педагогічної, дослідницької, пошукової діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Простежити характерні особливості розвитку усної народної творчості, її ролі та місця в контексті розвитку національної культури; отримати знання про особливості збирання та впорядкування фольклору, поглибити знання з теорії літератури, розвинути практичні уміння аналізувати твір, удосконалити комунікативні здібності.	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення курсу «Усна народна творчість» ви (студенти) зможете набути:</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, самостійного оволодіння новими знаннями.</p> <p>Здатність використовувати здобутки українського фольклору для формування національної свідомості, культурного світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві; здатність критично осмислювати нові художні тенденції.</p> <p>Здатність використовувати, пропагувати й збагачувати українські традиції, застосовувати елементи етнопедагогіки та перспективний досвід в освіті, визначати пріоритети й перспективи (національні, суспільні, освітні, моральні тощо), реалізовувати їх у житті,</p>	

розробляти й керувати проектами.

Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки; творчо й критично осмислювати мовно-літературну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності.

Уміння створити рівноправний і психологічно позитивний клімат для ефективного навчання; ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу шляхом дотримання етичних норм у професійній діяльності та впровадження їх в освітній простір і суспільство.

Уміння здійснювати науковий пошук (зокрема з допомогою цифрових технологій).

Здатність продуктивно працювати автономно й у групі (команді), виконувати різні ролі й функції в колективі, досягати взаєморозуміння з людьми в процесі реалізації спільних завдань; швидко реагувати на виклики сучасного суспільства, ефективно діяти в новій ситуації, застосовувати знання в практичних ситуаціях; діяти на основі етичних норм (міркувань, мотивів).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	014 Середня освіта	Перший	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін викон.
<p>Змістовий модуль 1. Фольклор як синкретична система. Тема 1. Поняття «фольклор», «фольклористика». Вивчення усної народної творчості у школі.</p>	<p>Проблемна лекція №1. Практичне заняття №1.</p>	<p>Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі.</i> 2016. № 4. С. 31-37. Лановик М., Лановик З. Українська</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, відповідний розділ підручника. Ознайомитися зі статтями: Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі.</p>	<p>Максим. оцінка – 5.</p>	<p>Два тижні.</p>

		<p>усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.</p> <p>Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібн. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.</p> <p>Мишанич С. Система жанрів в українському фольклорі. <i>Українознавство: Посібник</i>. К. : Зодіак-ЕКО, 1994. С 263–276.</p> <p>Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2009. № 7-8. С. 31-33.</p>	<p><i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37.</p> <p>Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya-programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf</p> <p>Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2009. № 7-8. С. 31-33.</p> <p>Азьомов В. Духовна архетипна система</p>		
--	--	---	--	--	--

			<p>етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі.</p> <p><i>Українська мова і література в школі.</i> 2016. № 4. С. 31-37.</p> <p>Амерханян С. Інтегрування на уроках літератури. Прислів'я та приказки. Народне уявлення про довкілля та моральні норми українського народу. <i>Дивослово.</i> 2012. № 11. С. 5-8.</p> <p>Законспект.: Франко І. Дві школи в фольклористиці. <i>Твори: У 50 т.</i> Т. 29. К. : Наук, думка, 1981. С. 416-424. (5 год).</p>		
<p>Тема 2. Основи світоглядної системи українського фольклору.</p>	<p>Практичне заняття №2, робота в групах.</p>	<p>Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Луцьк : ПДВ Твердиня, 2014. 448 с.</p> <p>Руснак І. Український фольклор: навч. посіб.</p>	<p>Опрацювати відповідний розділ підручника. Підготувати презентацію про синтез християнських і поганських традицій у сучасному фольклорі,</p>	<p>Максим. оцінка – 5.</p>	<p>Два тижні.</p>

		<p>К. : ВЦ «Академія», 2010. 304 с.</p> <p>Гнатюк В. Останки передхристиянського релігійного світогляду. <i>Українці: Народні вірування, повір'я, демонологія.</i></p> <p>К. : Либідь, 1991. С. 383-407.</p> <p>Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.</p> <p>Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібн. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.</p>	працюючи у групах (3 год).		
Тема для самостійного опрацювання. Праслов'янська міфологія.	Самостійна робота	<p>Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). <i>Українська мова й література в школах України.</i> 2019. № 6. С. 37-40.</p> <p>Гнатюк В. Нарис української</p>	Опрацювати відповідний розділ підручника. Законспектувати: Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). <i>Українська</i>	Максим. оцінка – 10.	Два тижні.

		<p>міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с.</p> <p>Куєвда В. Міфологічні джерела української етнокультурної моделі: психологічний аспект. Донецьк : Український культуролог. центр, Донецьке відділення НТШ, 2007. 264 с.</p> <p>Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.</p>	<p><i>мова й література в школах України.</i> 2019. № 6. С. 37-40.</p> <p>Ознайомитися із працею: Гнатюк В. Нарис української міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с. (3 год).</p>		
<p>Тема Українська демонологія.</p>	<p>3. Проблемна лекція №3.</p>	<p>Данилюк-Терещук Т. Образ відьми: літературна версія Г.Ф.Квітки – Основ'яненка. <i>Прикарпатський вісник НТШ.</i> Слово. 2019. № 2. С. 244-255.</p> <p>Данилюк-Терещук Т. Інтерпретація фольклорного образу русалки в українській прозі першої половини XIX ст. <i>Науковий вісник Східноєвропей-</i></p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, відповідний розділ підручника. Прочитати «Конотопську відьму» Г. Квітки-Основ'яненка, проаналізувати образ відьми, епізоди, пов'язані із чарами. Гречка Л. Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма». 9 клас.</p>	<p>Максим. оцінка – 5.</p>	<p>Два тижні.</p>

		<p>ського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство. 2016. №1. С. 110-117.</p> <p>Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/Nvvnufl1_2016_1_24.pdf</p> <p>Попович М. Проблеми теорії ментальності / відп. ред. М. Попович. К.: Наук. думка, 2006. 407 с.</p> <p>Чеховський І. Українська відьма на Лисій горі: (Національні особливості нічних польотів на чарівну гору). <i>Берегиня</i>. 2002. №3. С. 13-34.</p> <p>Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.</p> <p>Шеменда Т. Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма». Іронія та сатира, поєднання</p>	<p>Вивчаємо українську мову та літературу. 2015. № 15. С. 21-23. (4 год).</p>		
--	--	---	---	--	--

		реалізму й фантастики в повісті. Конспект уроку. 9 клас. <i>Вивчаємо українську мову та літературу.</i> 2015. № 27. С. 8-13.			
Змістовий модуль 2. Обрядова творчість. Тема 4. Народна драма.	Лекція прес-конференція №4.	Воропай О. Звичаї нашого народу / Етнографічний нарис. Режим доступу: https://iknigi.net/avtor-oleksa-voropay/96642-zvichayi-nashogo-narodu-oleksa-voropay/read/page-1.html Руснак І. Український фольклор: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 304 с. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с. Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібн. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.	Опрацювати лекційні матеріали, відповідний розділ підручника, запропоновану літературу. Підготувати повідомлення про обрядові дієства на вашій території. (3 год).	Максим. оцінка – 5.	Два тижні
Тема 5.		Братко В.	Ознайомитися	Максим.	Два

<p>Календарно-обрядова творчість. Вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у 6 класі.</p>	<p>Практичне заняття №3, робота в групах.</p>	<p>Особливості вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у культурологічному контексті (6 клас). <i>Українська мова і література в школі.</i> 2014. № 5. С. 30-35. Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової пісенності села Підлісся. Молодий вчений. №11 (51) листопад 2017. С. 185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». <i>Вісник Прикарпатського університету: Філологія.</i> Вип.42-43. Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу,</p>	<p>зі статтями: Братко В. Особливості вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у культурологічному контексті (6 клас). <i>Українська мова і література в школі.</i> 2014. № 5. С. 30-35. Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової пісенності села Підлісся. Молодий вчений. №11 (51) листопад 2017. С. 185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». <i>Вісник Прикарпатського університету: Філологія.</i> Вип. 42-43. Івано-Франківськ :</p>	<p>оцінка – 5.</p>	<p>тижні</p>
--	---	--	---	--------------------	--------------

		<p>2014-2015. С. 157-162. Головецька Н. Русальні та купальні пісні. Розробка уроків. <i>Українська література в загальноосвітній школі.</i> 2007. № 1. С. 31-33 Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2-кн., 4 т. Кн. 1. К. : АТ «Обереги», 1994. 400 с. Кожолянко Г. Обряди й ритуали під час Святої вечері. <i>Берегиня.</i> 2002. № 4. С. 21-43. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар. К. : Довіра, 1993. 272 с. Сокіл Г. Побажальні та величальні мотиви календарних пісень. <i>Народна творчість та етнографія.</i> 2003. № 5-6. С. 97-103.</p>	<p>Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162. Підготувати повідомлення про один із обрядів, які побутують на вашій території. Заохочується робота в групах. (4 год).</p>		
<p>Тема 6. Родинно-обрядова творчість</p>	<p>Практичне заняття №4 з елементами оксфордських</p>	<p>Воропай О. Звичаї нашого народу / Етнографічний нарис. Режим</p>	<p>Підготувати повідомлення про один із обрядів, які побутують на</p>	<p>Максим. оцінка – 5.</p>	<p>Два тижні</p>

	дебатів.	<p>доступу: https://iknigi.net/avtor-oleksa-voropay/96642-zvichayi-nashogo-narodu-oleksa-voropay/read/page-1.html Андрушко Л. Рушник у весільній обрядовості, українців. <i>Берегиня</i>. 2000. №1. С. 3-11. Борисенко В. Весільні звичаї та обряди на Україні. К., 1988. 189 с. Здоровега Н. Нариси народної весільної обрядовості в Україні. К., 1992. 174 с. Петров В. Український фольклор: заговори, голосіння, обрядовий фольклор народно-календарного циклу. <i>Берегиня</i>. 1996. № 3-4. С. 86-101.</p>	<p>вашій території. Заохочується робота в групах. Опрацювати: Петров В. Український фольклор: заговори, голосіння, обрядовий фольклор народно-календарного циклу. <i>Берегиня</i>. 1996. № 3-4. С. 86-101. Нестеренко С. Вилив душу в пісні український народ. Урок літератури в 9 класі: [на тему «родинно-побутові пісні»]. <i>Дивослово</i>. 2009. № 9. С. 11-16. (5 год).</p>		
<p>Змістовий модуль 3. Фольклорні тексти та їх жанрова специфіка. Тема 7. Героїчний епос та ліро-епос, його вивчення на уроках</p>	<p>Практичне заняття №5. Самостійна робота.</p>	<p>Логвиненко Н. Проблеми вибору, душевна роздвоєність,</p>	<p>Опрацювати відповідний розділ підручника. Ознайомитися</p>	<p>Максим. оцінка – 10 (с.р.).</p>	<p>Два тижні.</p>

<p>української літератури. Самостійна робота (30 хв.).</p>		<p>Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі («Маруся Богуславка»): Українська література. Конспект уроку, 7-й клас. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2018. № 6. С. 33-37. Атрошенко Г. Ручка О. Постать Івана Сірка: метаморфоза образу метаморфози його інтерпретації в героїчному епосі Нижньої Наддніпряни. <i>Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства</i>. Вип. 23. Ужгород : Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 24-26. Григор'єв-Наш. Історія України в народних думах і піснях. К. : Веселка, 1993. 271 с. Денисюк І. Релікти лицарсько-дружинної та</p>	<p>зі статтями: Аношкіна Г. Українські народні думи. «Маруся Богуславка». Проблема вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі і становищем дружини турецького вельможі: [українська література, 8 клас]. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2015. № 12. С. 36-37. Логвиненко Н. Проблеми вибору, душевна роздвоєність, Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі («Маруся Богуславка»): Українська література. Конспект уроку, 7-й клас. <i>Українська мова й</i></p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>билинної поезії (знахідки у фольклорі волинсько-поліського ареалу). <i>Слово і час</i>. 2003. №1. С. 22-28.</p> <p>Робінсон А. Билинний епос Київської Русі у співвідношен. з епосом Заходу і Сходу. <i>Літературна спадщина Київської Русі і українська література XVI – XVIII ст.</i> К. : Наукова думка, 1981. С. 59-83</p> <p>Степанишин Б. Українські народні думи. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2000. № 6. С. 24-29</p> <p>Набок М. Диспозиція «своє–чуже» як вияв національного характеру в українських думах. <i>Дивослово</i>. 2003. №10. С. 18 - 22.</p>	<p><i>література в школах України</i>. 2018. № 6. С. 33-37.</p> <p>Беценко Т. «Загадкові» слова в українських народних думах. <i>Дивослово</i>. 2003. №12. С. 17-19. (5 год).</p>		
Тема 8. Українські народні балади.	Проблемна лекція №5.	<p>Козловський В. Поетика трагічного в українській народній баладі. <i>Народознавчі зошити</i>. 2015. № 3. С. 623-631. Режим</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, відповідний розділ підручника. Ознайомитися зі статтями: Зібарова Л. «Пісня – душа</p>	Максим. оцінка – 5.	Два тижні.

		<p>доступу: file:///C:/Users/infcem/Downloads/NaZo_2015_3_9.pdf</p> <p>Голубенко І. Пісенний відгомін життя (сучасна українська пісня): Посібник для студентів української філології та інших філологічних факультетів. К. : НПУ, 1998.</p>	<p>народу». Захист проекту. <i>Українська мова та література</i>. 2018. № 15-16. С. 26-32. Проаналіз. жанр балади та її зв'язок із світоглядною системою українців; відмінність укр. балад від польських, німецьких та ін. Законспект.: Франко І. «Тополя» Т.Шевченка. <i>Зібр. творів: У 50 т.</i> К. : Наук, думка, 1980. Т. 28. С.73-88. Підготувати порівняльний аналіз балади Т. Шевченка «Тополя» і фольклорного сюжету. (5 год).</p>		
<p>Тема 9. Пісня та її роль у житті українського народу. Вивчення суспільно-побутових пісень на уроках української літератури у 7 класі.</p>	<p>Практичне заняття №6 з використанням мультимедіа</p>	<p>Баденко Н. і Трагічний героїчний пафос козацьких пісень. <i>Вивчаємо українську мову та літературу</i>. 2014. № 33. С. 25-28. Братко В. Художнє відображення дійсності в козацьких і</p>	<p>Опрацювати відповідний розділ підручника. Ознайомитися зі статтями: Братко В. Художнє відображення дійсності в козацьких і чумацьких піснях (7-й клас). <i>Українська мова і</i></p>	<p>Максим. оцінка – 5.</p>	<p>Два тижні</p>

		<p>чумацьких піснях (7-й клас). <i>Українська мова і література в школі.</i> 2014. № 7. С. 32-36. Білик В. Психологічний зміст символічної ситуації смерті в народних ліричних піснях. Мандрівець. 2002. №3. С. 34-38. Данилевський Г. Чумаки. К.: Веселка, 1992. 110 с. Чумацькі пісні / Упоряд. О.Дей, А.Ясенчук (тексти), А.Іваницький. К.: Наук. думка, 1976. 544 с.</p>	<p><i>література в школі.</i> 2014. № 7. С. 32-36. Степанишин Б. Нове поповнення скарбниці пісенної творчості України. <i>Народна творчість та етнографія.</i> 2001. № 1-2. С. 81-82. Дей О. Народнопісенні жанри. Вип. 2. К.: Музична Україна, 1983. 112 с. Простежити, які авторські пісні стали народними, чому? (5 год).</p>		
<p>Тема для самостійного опрацювання. Кобзарі та лірники, виконавці народних дум, історичних пісень (О. Вересай, Г. Гончаренко, М. Кравченко та ін.). Сучасні виконавці: «Шпилясті кобзарі», Василь та Микола Литвини, В. Нечепа. Національна капела</p>	<p>Самостійна робота з використанням мультимедіа</p>	<p>Жеплинський Б., Ковальчук Д. Українські кобзарі, бандуристи, лірники. Енциклопедичний довідник. Львів: Галицька видавнича спілка, 2011. 316 с. Небрат Н. Кобзарі – уособлення мудрості народної. <i>Українська</i></p>	<p>Переглянути фільм «Поводир». Опрацювати запропоновані статті. Проаналізувати роль та місце кобзарів у історії України; чому, на Вашу думку, Т. Шевченко іноді підписувався як Кобзар Дармограй? Прослухати записи</p>	<p>Максим. оцінка – 10.</p>	<p>Протягом місяця.</p>

бандуристів України.		<p><i>література в загальноосвітній школі.</i> 2009. № 9. С. 39-41.</p> <p>Гундорова Т. Кобзар Дармограй. Про літературні маски Шевченка. Режим доступу: https://www.istpravda.com.ua/articles/2014/03/8/141809/</p> <p>Головецька Н. Українські історичні пісні. 8 клас. <i>Українська література в загальноосвітній школі.</i> 2009. № 9. С. 21-23.</p>	запропонованих у переліку виконавців. (5 год).		
Тема 10. Дитячий фольклор.	Лекція №6.	<p>Качак Т. Дитячий фольклор як сегмент усної народної творчості. <i>Українська література для дітей та юнацтва.</i> К. : ВЦ «Академія», 2016. С. 26-51.</p> <p>Лановик М., Лановик З. <i>Українська усна народна творчість: Підручник.</i> К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.</p> <p>Мірутенко Н. <i>Формування світогляду дитини через</i></p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, відповідний розділ підручника: Качак Т. Дитячий фольклор як сегмент усної народної творчості. <i>Українська література для дітей та юнацтва.</i> К. : ВЦ «Академія», 2016. С. 26-51.</p> <p>Ознайомитися зі статтями: Кириленко Н. <i>Формування особистості учнів</i></p>	Максим. оцінка – 5.	Два тижні

		<p>дитячий фольклор rzdyskvira.at.ua/MAN/robota_mirutenko.doc Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібн. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.</p>	<p>середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітній школі.</i> 2009. № 7-8. С. 31-33. Книжка О. Василь Королів-Старий. «Хуха-Моховинка». Добро і зло в казці. Урок у 5-му класі. <i>Дивослово.</i> 2016. № 9. С. 20-22. Коваленко Л. Образ матері в поезії Лесі Українки «Колискова». <i>Українська література в загальноосвітній школі.</i> 2010. № 4. С. 22-24. (3 год).</p>		
<p>Тема 11-12. Казкова і неказкова проза. Контрольна робота</p>	<p>Інтерактивне практичне заняття №7-8 з демонстрацією частини уроку.</p>	<p>Кумпан Т. Сторінками прочитаних казок. Позакласне читання 5 клас. <i>Вивчаємо українську мову та літературу.</i> 2014. № 27. С. 36-39. Пастух Н. Тваринна образно-символічна система українського</p>	<p>Опрацювати відповідний розділ підручника, ознайомитися зі статтями: Наумовська О. У пошуках безсмертя: шлях міфічного й казкового героя (вертикальна площина). <i>Окриленість словом.</i></p>	<p>Максим. оцінка – 10 (к.р.)</p>	<p>Два тижні</p>

		<p>фольклору. <i>Мандрівець</i>. 2000. №3-4. С. 66-68. Дашкевич В. До питання про зложних тварин в уявленнях українського народу. <i>Українці: Народні вірування, повір'я, демонологія</i>. К. : Либідь, 1991. С. 527- 540. Ящуржинс- кий Х. О превращениях в малорусских сказках. <i>Українці: Народні вірування, повір'я, демонологія</i>. К. : Либідь, 1991. С. 554- 575.</p>	<p><i>Збірник наукових праць на пошану професора Степана Хороба / Відп. ред. Роман Піхманець.</i> Івано- Франківськ : Місто НВ, 2019. С. 648- 655. Романич Н. Казка «Про правду і кривду». Тематика народних казок, їх різновиди. Побудова казки. Народні уявлення про добро і зло у казці. Фантастичне і реальне, красиве і потворне. Українська література, 5 клас. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2015. № 3. С. 37-38. Жовталюк О. В одному щасливому дитинстві... Урок узагальнення та систематиза- ції знань, умінь і</p>		
--	--	---	--	--	--

			<p>навичок з теми «Літературна казка». <i>Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах.</i> 2010. № 3. С. 16-20. Ознайомитися з програмою вивчення української літератури у школі та підготувати демонстрацію уривку розробленого Вами уроку, на якому вивчаються казки. (4 год).</p>		
<p>Тема для самостійного опрацювання. Авторські інтерпретації народної балади «В неділю рано зілля копала».</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>Голик О. Повість Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». Гімн високим людським почуттям. <i>Українська мова й література в школах України.</i> 2019. № 1-2. С. 28-33. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі.</p>	<p>Опрацювати статті: Голик О. Повість Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». Гімн високим людським почуттям. <i>Українська мова й література в школах України.</i> 2019. № 1-2. С. 28-33. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок</p>	<p>Максим. оцінка – 10.</p>	<p>Два тижні</p>

		<p><i>Дивослово.</i> 2019. № 5. С. 20-26. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. <i>Українська мова й література в школах України.</i> 2015. № 12. С. 38-41.</p>	<p>позакласного читання у 8 класі. <i>Дивослово.</i> 2019. № 5. С. 20-26. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. <i>Українська мова й література в школах України.</i> 2015. № 12. С. 38-41. (3 год).</p>		
<p>Тема 13. Презентація групових проектів.</p>	<p>Практичне заняття №9 з презентацією групових проектів.</p>	<p>Бондаренко Ю. Самостійна робота як спосіб реалізації загальнодидактичних та методико-літературних завдань. <i>Дивослово.</i> 2018. № 1. С. 23-27. Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітн</i></p>	<p>Ознайомитися зі статтею: Яременко Н. Народознавчі елементи як засіб формування національної самосвідомості учнів на уроках української літератури. <i>Рідна школа.</i> 2006. № 10. С. 30-32. Підготувати у групах проекти про звичаї та обряди у вашому регіоні. (3</p>	<p>Максим. оцінка – 10.</p>	<p>Два тижні</p>

		ій школі. 2009. № 7-8. С. 31-33.	год).		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Допуск до екзамену – максимально 50 балів (оцінки за практичні заняття – 30 балів, за контрольну роботу – 10 балів, за самостійну роботу – 10 балів). Екзамен – 50 балів.</p> <p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p>				
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичного питання, практичного завдань для перевірки навиків та здібностей.				
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів. Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку – 30 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.				
7. Політика курсу					
<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%BF%D0%BE і Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc?fbclid=IwAR14PNKG9iKdUn4NJsjoX0rOCZr7Y_VFeNGdlgE3J2alaDNsc_GiizOs3_NQ. Студент і викладач повинні уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Забороняються плагіат та списування. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є прочитання текстів, які виносяться на обговорення.</p> <p>Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, усна або письмова відповідь. Обов'язковим є для отримання допуску до екзамену є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.</p> <p>Викладач гарантує доступність зустрічей як, у межах університету, так і можливість заочної комунікації та консультування (телефон, вайбер, електронна пошта).</p>					
8. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37. 2. Атрошенко Г. Ручка О. Постать Івана Сірка: метаморфоза образу метаморфози його інтерпретації в героїчному епосі Нижньої Наддніпряниці. <i>Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства</i>. Вип. 23. Ужгород: Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 24-26. 3. Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової пісенності села Підлісся. <i>Молодий вчений</i>. №11 (51) листопад 2017. С.185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf 4. Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». <i>Вісник</i> 					

Прикарпатського університету: Філологія. Вип. 42-43. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162.

5. Воропай О. Звичаї нашого народу / Етнографічний нарис. Режим доступу: <https://iknigi.net/avtor-oleksa-voropay/96642-zvichayi-nashogo-narodu-oleksa-voropay/read/page-1.html>

6. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі. *Дивослово*. 2019. № 5. С. 20-26.

7. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Луцьк : ПДВ Твердиня, 2014. 448 с.

8. [Жеплинський Б.](#), [Ковальчук Д.](#) Українські кобзарі, бандуристи, лірники. Енциклопедичний довідник. Львів: Галицька видавнича спілка, 2011. 316 с.

9. Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf>

10. Козловський В. Поетика трагічного в українській народній баладі. *Народознавчі зошити*. 2015. № 3. С. 623-631. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/NaZo_2015_3_9.pdf

11. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. *Українська мова й література в школах України*. 2015. № 12. С. 38-41.

12. Навчальні програми 5-9 класів. Сайт МОН. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

13. Навчальні програми 10-11 класів. Сайт МОН. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

14. Наумовська О. У пошуках безсмертя: шлях міфічного й казкового героя (вертикальна площина). *Окриленість словом. Збірник наукових праць на пошану професора Степана Хороба* / Відп. ред. Роман Піхманець. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. С. 648-655.

15. Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 6. С. 37-40.

16. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К. : Літера ЛТД, 2017. 288 с.

17. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

18. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Літера ЛТД, 2018. 304 с.

19. Тиховська О. Психологічний аспект уявлень про «нечистих духів» у міфології Закарпаття. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип.23. Ужгород: Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 321-325.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

20. Войтович В. Українська міфологія: словник. К. : Либідь, 2002. 664 с.

21. Гнатюк В. Нарис української міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с.

22. Героїчний епос українського народу. Хрестоматія. Навчальний посібник. К. : Либідь, 1993. 432 с.

23. Косенко Н. Вчити розуміти красу і поважати кожен особистість (Учительські

роздуми про міжпредметні зв'язки при вивченні української словесності). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2005. № 5. С. 22-32.

24. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Навчальний посібник. К.: Знання-Прес, 2006. 591 с. Антологія українського міфу: етіологічні, космогонічні, антропогонічні, теогонічні, солярні, лунарні, астральні, календарні, історичні міфи : у 3-х т. / [збір.та упоряд. В.Войтовича]. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. Т. 2 : Тотемічні міфи. 596 с.; Т. 3: Потойбіччя. 848 с.

25. Лозко Г. Українське народознавство. 4-те видання, доповнене. Харків : Видавництво «Див», 2010. 472 с.

26. Логвіненко Н. Фольклористика в системі літературної освіти старшокласників. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 12. С. 22-24.

27. Поліщук Ф. Український фольклор. Давня українська література. К. : Вища школа, 1991. 190 с.

28. Руснак І. Український фольклор: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 304 с.

29. Сиваченко М. Сторінки української літератури і фольклористики. К. : Наук. думка, 1990. 301 с.

30. Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.

Матеріали навчально-методичного комплексу:

Питання для поточного та підсумкового контролю.

1. Фактори впливу на розвиток фольклору та його етнічні особливості.
2. Фольклор та фольклористика.
3. Усна народна творчість і професійна художня література.
4. Періодизація фольклору.
5. Напрями та школи фольклористики.

Основні світоглядні системи українського фольклору

1. Дохристиянські вірування давніх слов'ян.
2. Християнство і його вплив на розвиток української народної словесності.
3. Магія і міфологія.
4. Магія як найдавніший пласт народної творчості та її форми.
5. Давня праслов'янська міфологія.

Календарно-обрядова творчість

1. Ритуально-міфологічна основа зимового циклу календарної обрядовості.
2. Жанри зимового циклу календарно-обрядової творчості.
3. Ритуально-міфологічна основа весняного циклу календарної обрядовості.
4. Жанри весняного циклу календарно-обрядової творчості.
5. Ритуально-міфологічна основа літнього циклу календарної обрядовості.
6. Жанри літнього циклу календарно-обрядової творчості.
7. Ритуально-міфологічна основа осіннього циклу календарної обрядовості.
8. Жанри осіннього циклу календарно-обрядової творчості.
9. Драматизовані календарно-обрядові дійства.

Родинно-обрядова творчість

1. Весільна обрядовість, її виникнення та становлення.
2. Весілля як драма. Його основні етапи та народнопісенний супровід .
3. Народна обрядовість, пов'язана з народженням дитини.
4. Похоронна обрядовість. Голосіння та їх різновиди.
5. Обряди, пов'язані з будівництвом дому та новосіллям.

6. Зв'язок жанрів родинно-обрядової творчості з художньою літературою та їх дослідження.

Героїчний епос

1. Билини, їх тематичні групи.
2. Думи, їх художні особливості.
3. Історичні пісні. Пісні-хроніки.
4. Балада як фольклорний жанр.
5. Українські народні балади, їх тематично-стильові особливості і поетика.

Ліричні пісні

1. Родинно-побутові пісні.
2. Суспільно-побутові пісні. Їх види.
3. Танкові пісні, їх особливості.
4. Пісні літературного походження.
5. Романси, їх види.
6. Зв'язок жанрів пісенної лірики з художньою літературою та їх дослідження.

Казкова проза

1. Художньо-стильові особливості казкового епосу.
2. Культурно-анімістичні (міфологічні) казки. Звіриний епос.
3. Чарівні (героїчні) казки.
4. Сюжетно-композиційна будова чарівних казок.
5. Соціально-побутові казки, анекдоти та небилиці.
6. Зв'язок народної казкової прози з художньою літературою, збирання та дослідження казкового епосу.

Дитячий фольклор

1. Колискові пісні, їх художні особливості.
2. Забавлянки, їх призначення.
3. Жанри, які перейшли в дитячий фольклор із загальної народної творчості.
4. Жанри, що виникли в дитячому середовищі. Дитяча пареміографія.
5. Зв'язок дитячого фольклору з художньою літературою та його дослідження.

Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Усна народна творчість» ЗРАЗОК

Варіант 1

1. Класифікація жанрів усної народної творчості, що побутує у дитячому середовищі.
2. Прояви ліричного, епічного і драматичного начала у баладах.
3. Поетика малих жанрів фольклору.
4. Які фольклорні жанри виконуються влітку? Наведіть приклади текстів, які виконуються на вашій території, проаналізуйте їх.

Варіант 2

1. Жанрові особливості колискових пісень.
2. Язичництво і християнство як основні світоглядні системи усної народної творчості.
3. Героїчний епос.
4. Наведіть приклад легенди, яка побутує на вашій території, проаналізуйте її.

Варіант 3

1. Роль та місце забавлянок у дитячому фольклорі.
2. Притчі, їх особливості.
3. Періодизація фольклору.

4. Наведіть приклад української думи, проаналізуйте його.

Варіант 4.

1. Жанри, що перейшли у фольклор із загальної народної творчості.
2. Історична проза.
3. Християнство і його вплив на розвиток української народної творчості.
4. Наведіть приклад балади, що побутує на вашій території, проаналізуйте її.

ТЕСТИ (ЗРАЗОК)

1. Український народний епос у сучасній фольклористиці умовно поділяється на дві великі групи:
а) прозу казкову та неказкову
б) історичну і сучасну прозу
в) запозичені та давні тексти
г) гумористичні і дидактичні тексти
2. Хто стверджував, що казка виявляє зв'язок з системою давньої релігії (зокрема обрядом ініціації) та системою первісних суспільних інституцій:
а) А. Аарне
б) В. Пропп
в) К. Юнг
г) Б. Беттельхейм
3. Дослідники усної народної творчості поділяють дитячий фольклор на:
а) 4 групи
б) 5 груп
в) 6 груп
г) 3 групи
4. Хто вважав, що казки відображають психічні процеси колективного несвідомого:
а) А. Аарне
б) В. Пропп
в) К. Юнг
г) С. Томпсон
5. У прадавні часи колісанки відігравали наступну роль:
а) танцювальну
б) ініціації
в) магічну
г) педагогічну
6. Хто вважав, що казки містять символічні образи, які відображають внутрішні психічні процеси, і таким чином допомагають дітям подолати їхні психологічні проблеми:
а) А. Аарне
б) В. Пропп
в) С. Томпсон
г) Б. Беттельхейм
7. Феміністична критика розглядає казки з точки зору:
а) інтерпретації жіночого досвіду

- б) інтерпретації історичного минулого
- в) інтерпретації побудови твору
- г) інтерпретації назви твору

8. Знайдіть зайве поняття у класифікації казок І. Франка:

- а) казки звірині.
- б) казки властиві
- в) анекдоти
- г) **билини**

9. На думку науковців, найдавнішими є:

- а) **казки про тварин**
- б) чарівні казки
- в) суспільно-побутові казки
- г) героїчні казки

10. Кумулятивні казки будуються на:

- а) кольористичних ефектах
- б) героїчних сюжетах
- в) демонологічних сюжетах
- г) **багаторазовому повторі однієї ланки**

Викладач: кандидат філологічних наук,
доцент Наталія Михайлівна Вівчарик